

**საქართველოს უზენაესი სასამართლო
განჩინება
საქართველოს სახელით**

საქმე №010210018001564973

საქმე №ას-1308-2018

წელი

№ას-1308-2018 ბ-----ი

14 დეკემბერი, 2018

ქ. თბილისი

**სამოქალაქო საქმეთა პალატა
შემადგენლობა:**

**ზურაბ ძლიერიშვილი (თავმჯდომარე, მომხსენებელი),
ბესარიონ ალავიძე, ეკატერინე გასიტაშვილი**

საქმის განხილვის ფორმა – ზეპირი მოსმენის გარეშე

კასატორი – სსიპ „ბ-----ი“ (მოპასუხე)

მოწინააღმდეგე მხარე – ე----- ხ-----ი (მოსარჩელე)

**გასაჩივრებული გადაწყვეტილება – ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს
სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 26 ივნისის გადაწყვეტილება**

**კასატორის მოთხოვნა – გასაჩივრებული გადაწყვეტილების გაუქმება და
ახალი გადაწყვეტილების მიღება**

დავის საგანი – ზიანის ანაზღაურება

ა ღ წ ე რ ი ლ ო ბ ი თ ი ნ ა წ ი ლ ი:

სასარჩელო მოთხოვნა:

1. ე----- ხ-----მა (შემდგომში – მოსარჩელე, აპელანტი) სარჩელი აღძრა სასამართლოში სსიპ „ბ-----ის“ (შემდგომში – მოპასუხე, კასატორი) მიმართ ზიანის – 60476.20 ლარის ანაზღაურების შესახებ.

სარჩელის საფუძვლები:

2. მოსარჩელის განმარტებით, 2016 წლის 30 მაისს მოპასუხის მიერ გამოცხადებულ ელექტრონულ აუქციონში გამარჯვების საფუძველზე, მოსარჩელესა და მოპასუხეს შორის გაფორმდა იჯარის ხელშეკრულება მოპასუხემ იკისრა ვალდებულება, მოსარჩელისათვის 2016 წლის 30 მაისიდან 2016 წლის 15 ოქტომბრამდე იჯარით გადაეცა 150 კვ.მ მიწის ნაკვეთი შავი ზღვის სანაპირო ზოლში მსუბუქი კონსტრუქციის საზოგადოებრივი კვებისა და გართობის ობიექტის განსათავსებლად.

3. ხელშეკრულებით გათვალისწინებული პირობების შესაბამისად, მოსარჩელემ გადაიხადა საიჯარო ქირა, სულ – 2430 ლარი, თუმცა მოპასუხემ ვერ უზრუნველყო ხელშეკრულებით გათვალისწინებული ვალდებულების შესრულება და საიჯარო მიწის ნაკვეთის გადაცემა მოსარჩელისათვის, რის გამოც მოსარჩელეს მიადგა მნიშვნელოვანი ზიანი, ზღვის პირას განსათავსებელი საზოგადოებრივი კვების ობიექტიდან მიუღებელი შემოსავლის სახით, რამაც, აუდიტის დასკვნის მიხედვით, შეადგინა 60 476.20 ლარი.

მოპასუხის პოზიცია:

4. მოპასუხემ სარჩელი არ ცნო და მიუთითა, რომ მოპასუხემ სარჩელის მოთხოვნა 2430 ლარის ანაზღაურების ნაწილში ცნო და მიუთითა, რომ მიუღებელი შემოსავლის სახით მოსარჩელისათვის 60 476.20 ლარის ოდენობით ზიანის მიყენების ფაქტი სათანადო მტკიცებულებების ერთობლიობით არ დასტურდება.

5. მოპასუხემ ასევე მიუთითა, რომ საიჯარო ვალდებულების შეუსრულებლობა მისი ბრალით განპირობებული არ არის. ვალდებულებების შეუსრულებლობა გამოიწვია მიწის ნაკვეთის ყოფილი მოიჯარის არამართლზომიერმა ქმედებამ – საიჯარო მიწის ნაკვეთის მეიჯარისათვის დაუბრუნებლობამ.

პირველი ინსტანციის სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი:

6. ბათუმის საქალაქო სასამართლოს 2017 წლის 29 სექტემბრის გადაწყვეტილებით სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა, მოპასუხეს

მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 2430 ლარის გადახდა, რაც სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში მოსარჩელემ გაასაჩივრა სააპელაციო წესით.

სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილების სარეზოლუციო ნაწილი და ფაქტობრივ-სამართლებრივი დასაბუთება:

7. ქუთაისის სააპელაციო სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის 2018 წლის 26 ივნისის გადაწყვეტილებით გასაჩივრებული გადაწყვეტილება გაუქმდა სარჩელის დაკმაყოფილებაზე უარის თქმის ნაწილში, სარჩელი ნაწილობრივ დაკმაყოფილდა და მოპასუხეს მოსარჩელის სასარგებლოდ დაეკისრა 7000 ლარის გადახდა შემდეგ გარემოებათა გამო:

8. სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ ბათუმში, კვარიათის დასახლებაში მდებარე უძრავი ქონება 2015 წლის 15 მაისს ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტმა უსასყიდლო უზუფრუქტით გადასცა სსიპ „ბ-----ს“.

9. 2016 წლის 30 მაისს მხარეებს შორის დაიდო ზემოხსენებული ნაკვეთიდან 150 კვ.მ ნაკვეთის იჯარის ხელშეკრულება.

10. ქონება მოსარჩელეს იჯარით უნდა გადასცემოდა 2016 წლის 15 ნოემბრამდე და მას იჯარით აღებულ ტერიტორიაზე უნდა მოეწყო მსუბუქი კონსტრუქციის საზოგადოებრივი კვებისა და გართობის ობიექტი.

11. ხელშეკრულებით დადგენილ ვადაში მოსარჩელემ მოპასუხეს საიჯარო ქირის ნაწილი – 2430 ლარი გადაუხადა, თუმცა მოპასუხემ მას ქონება ვერ გადასცა. აღმოჩნდა, რომ აპელანტის მიერ იჯარით აღებული ტერიტორია მოპასუხესთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე 2015 წლის 30 ივნისიდან დაკავებული ჰქონდა მესამე პირს და იგი ქონების დაბრუნებაზე უარს აცხადებდა.

12. მოპასუხესა და ქონების მფლობელს შორის მიმდინარეობა დავა უკანონო მფლობელობიდან ნივთის გამოთხოვის თაობაზე, რომელიც დასრულებული არ არის.

13. საქართველოს სამოქალაქო კოდექსის (შემდგომ – სსკ) 581-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სააპელაციო პალატამ უდავოდ დაადგინა, რომ მხარეთა შორის დაიდო იჯარის ხელშეკრულება, რომლის საფუძველზე მოპასუხე ვალდებული იყო, აპელანტისათვის ქონება გადაეცა ფაქტობრივად და უზრუნველყო საიჯარო დროის განმავლობაში ნაყოფის მიღების შესაძლებლობა. უდავოა, რომ მოპასუხემ ეს ვალდებულება ვერ შეასრულა. შესაბამისად, მან ხელშეკრულების პირობები დაარღვია.

14. სსკ-ის 394-ე მუხლის პირველი ნაწილის საფუძველზე სააპელაციო სასამართლომ მიიჩნია, რომ, რადგან მოპასუხემ ვალდებულება დაარღვია, ამით მიყენებული ზიანი აპელანტს უნდა აუნაზღაუროს. პალატა არ ეთანხმება მოპასუხეს, რომ ვალდებულების დარღვევისათვის მას პასუხისმგებლობა არ ეკისრება.

15. სსსკ-ის 397-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო სასამართლომ აღნიშნა,

რომ იჯარით აღებული ქონების დაგვიანებით გადაცემის ან გადაუცემლობის პირობა ხელშეკრულებით გათვალისწინებული არ ყოფილა და ვერც იქნებოდა. შესაბამისად, მესამე პირის პრეტენზიების მიუხედავად, მოპასუხეს აპელანტისათვის იჯარის საგანი მაინც უნდა გადაეცა.

16. სსკ-ის 395-ე მუხლის პირველი ნაწილის მიხედვით, სააპელაციო პალატამ განმარტა, რომ მოპასუხემ ხელშეკრულების დადებისთანავე იცოდა, რომ იჯარის საგნის აპელანტისათვის გადაცემას ვერ მოახერხებდა ან უნდა სცოდნოდა მაინც, რადგან ქონებას მესამე პირი, სწორედ მასთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე ფლობდა. ეს კი ნიშნავს, რომ მოპასუხემ ხელშეკრულება გაუფრთხილებლად, ე. ი. ბრალეულად დაარღვია. შესაბამისად, ის გარემოება, რომ ხელშეკრულების დადების დროისათვის ნივთს მესამე პირი ფლობდა, მოპასუხეს პასუხისმგებლობისაგან არ ათავისუფლებს.

17. სსკ-ის 412-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ იჯარის ხელშეკრულებას ქირავნობის ხელშეკრულებისაგან, ძირითადად, გარიგების მიზანი განასხვავებს. იჯარის ხელშეკრულებით ქონება მოიჯარეს ნაყოფის მისაღებად გადაეცემა. სწორედ ამის გამო არის ვალდებული მეიჯარე, რომ საიჯარო დროის განმავლობაში მოიჯარის მიერ ნაყოფის მიღების შესაძლებლობა უზრუნველყოს. ეს, რასაკვირველია, ნაყოფის – ნამატის ან შემოსავლის მიღების პროცესში მეიჯარის მონაწილეობას არ გულისხმობს. ამ ნორმის მიხედვით, მეიჯარე ვალდებულია, ნაყოფის მიღებაში მოიჯარეს ხელი არ შეუშალოს. მეიჯარის მხრიდან ამ ვალდებულების დარღვევის შემთხვევაში ნაყოფის მიუღებლობა ყოველთვის ივარაუდება.

18. სააპელაციო პალატამ უდავოდ დაადგინა, რომ აპელანტს იჯარით აღებულ ქონებაზე საზოგადოებრივი კვებისა და გართობის ობიექტი უნდა განეთავსებინა, ე.ი. უნდა მიეღო შემოსავალი. ისიც დადგენილია, რომ მან ქონება ვერ გამოიყენა, რადგან მოწინააღმდეგე მხარემ მისი გადაცემა ვერ უზრუნველყო. ამდენად, ნათელია, რომ აპელანტმა შემოსავალი ვერ მიიღო, რადგან მოპასუხემ მას ქონება ვერ გადასცა, ამით ნაყოფის მიღების შესაძლებლობა ვერ უზრუნველყო და ეს ფაქტი მოპასუხისათვის, იმთავითვე, სავარაუდო იყო. ამის საწინააღმდეგო მტკიცებულებები მოპასუხეს არ წარმოუდგენია და არც მიუთითებია მათზე.

19. ამრიგად, სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ მოპასუხემ ვალდებულება ბრალეულად დაარღვია, უშუალოდ, ამ მიზეზით აპელანტმა შემოსავალი ვერ მიიღო და ეს გარემოება მოპასუხისათვის, უთუოდ, სავარაუდო იყო. აღნიშნულის გამო, მოპასუხემ აპელანტს მიყენებული ზიანი უნდა აუნაღაუროს.

20. სსკ-ის 411-ე მუხლის თანახმად, სააპელაციო პალატამ იხელმძღვანელა აუდიტორული დასკვნით, რომლითაც დგინდება, რომ მოპასუხის მიერ ვალდებულების ჯეროვნად შესრულების შემთხვევაში აპელანტი, სავარაუდოდ, 60 476,2 ლარის მოგებას მიიღებდა. მოპასუხეს ამ დასკვნის საწინააღმდეგო მტკიცებულებები არ წარმოუდგენია. ამის გამო, დასკვნაში

მითითებული მონაცემების გამოყენება მიუღებელი შემოსავლის დასადგენად, სავსებით, შესაძლებელია. თუმცა, ამავედროულად, სააპელაციო პალატამ აღნიშნა, რომ მიუღებელი შემოსავალი იმგვარი ზიანია, რომელიც ფაქტობრივად არ დამდგარა. შესაბამისად, სსკ-ის 412-ე მუხლის თანახმად, ამგვარი შემოსავალი, ყოველთვის, სავარაუდო, ე.ი. გონივრული უნდა იყოს. გარდა ამისა, ამ შემთხვევაში, ზიანის ოდენობა მესამე პირმა უნდა განსაზღვროს. სსკ-ის 325-ე მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად კი, თუ ვალდებულების შესრულების პირობები უნდა განისაზღვროს ხელშეკრულების ერთ-ერთი მხარის ან მესამე პირის მიერ, მაშინ საექსპერტისას ივარაუდება, რომ ამგვარი განსაზღვრა უნდა მოხდეს სამართლიანობის საფუძველზე, ხოლო ამავე მუხლის მეორე ნაწილის მიხედვით, თუ მხარე პირობებს არ მიიჩნევს სამართლიანად, ან მათი განსაზღვრა ჭიანჭურდება, გადაწყვეტილებას იღებს სასამართლო. ამრიგად, სასამართლომ მიუღებელი შემოსავლის მოცულობაც გონივრული და სამართლიანი მსჯელობის საფუძველზე უნდა განსაზღვროს.

21. აუდიტორული დასკვნიდან დგინდება, რომ მიუღებელი შემოსავალი აუდიტორს დათვლილი აქვს პროდუქციაზე 200 და ზოგჯერ 300%-იანი ფასნამატის გათვალისწინებით. ჯამში, კი საქმიანობის სამი თვის განმავლობაში, დაახლოებით 64%-იანი მოგება აქვს ნავარაუდები.

22. სააპელაციო პალატის მოსაზრებით, ამგვარი ნამატი და მოგება არც გონივრულია და არც სამართლიანი. ასევე არაგონივრული და არასამართლიანია, 60476,2 ლარის წმინდა მოგების შემთხვევაში, მხარეულის ხელფასის მხოლოდ 3000 ლარით, ხოლო მიმტანის ხელფასის – 1000 ლარით განსაზღვრა. გასათვალისწინებელია, რომ საიჯარო ქირის სახით აპელანტს მხოლოდ 3360 ლარი უნდა გადაეხადა და ისიც, რომ იგი ანაზღაურებას ფაქტობრივად შეუსრულებელი სამუშაოსათვის ითხოვს. ამდენად, სააპელაციო პალატამ მიუღებელი შემოსავლის გონივრულ და სამართლიან ოდენობად 10% მოგება ჩათვალა.

23. დასკვნაზე თანდართულ ცხრილში მითითებულია საქმიანობისათვის საჭირო პროდუქტის საცალო ფასი და მთელი პერიოდის განმავლობაში შესაძენი რაოდენობა. ამ მონაცემებით პროდუქტის შესაძენად აუცილებელი ხარჯის გამოთვლაა შესაძლებელი, მაგ: დანართის მიხედვით, ერთი ბოთლი 0,5 ლ. წყლის ღირებულება 0,4 ლარი იყო, აპელანტს საქმიანობისათვის სულ 380 ბოთლი სჭირდებოდა, ამრიგად, ცხადია, რომ ამ პროდუქტის შესაძენად მას $380 \times 0,4 = 152$ ლარი უნდა გადაეხადა; ერთი ბოთლი 1,5 ლ. წყლის ფასი კი 0,9 ლარი იყო, აპელანტს სულ 260 ბოთლი უნდა შეეძინა, ამისთვის მას $0,9 \times 260 = 234$ ლარი დასჭირდებოდა და ა.შ.

24. სააპელაციო პალატამ დაადგინა, რომ საქმიანობისათვის საჭირო პროდუქტის შესაძენად აპელანტს, სულ:
 $152 + 234 + 253,5 + 279 + 876 + 608 + 810 + 660 + 590,4 + 540 + 1639 +$
 $1500 + 1650 + 936 + 1100 + 1204 + 450 + 304 + 270 + 450 + 2700 + 3360 + 1957,5 + 2205 + 3382,5 + 435$
 $0 + 2750 + 2600 + 941,7 + 1220 + 90 + 200 + 1440 + 670 + 720 + 763 + 648 + 3690 + 624 + 936 + 1092 + 684$

+224+336+3240+4590+3995+820+140+1086,5+1414,5+691,6+1596,3+2394+2632+3000
+675,2+1435+324+1409,7+3756,8+1075+1050+1015+1400+608+77+224+
36+1086,5+1190+1190=94241,7 ლარი უნდა დაეხარჯა. შესაბამისად,
სამართლიანი და გონივრული მიუღებელი შემოსავალი შეიძლება
 $94241,7 \times 10\% = 9424,17$ ლარით განისაზღვროს.

25. აღნიშნული თანხა საქმიანობისათვის საჭირო სხვა ტიპის ხარჯებს –
საიჯარო ქირას, მზარეულის ხელფასს, მიმტანის, ჭურჭლის მრეცხავის,
დამლაგებლის ხელფასს, ე.ი. პირობითად, დასკვნის დანართ 3-ში „იჯარით
აღებული ფართიდან მისაღები მოსალოდნელი შედეგების გაანგარიშებას“ არ
მოიცავს, რადგან ეს ხარჯი, საიჯარო ქირის გარდა, აპელანტს არ გაუწევია.

26. გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით მოპასუხეს აპელანტის
სასარგებლოდ 2430 ლარის გადახდა დაეკისრა. მართალია, სასამართლომ
აპელანტისათვის მიყენებული ზიანი მის მიერ გადახდილ საიჯარო ქირას
დაუკავშირა, თუმცა გადახდილი ქირის დაბრუნების მოთხოვნით სარჩელი
აპელანტს არ აღუძრავს, საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის
(შემდგომ – სსსკ) 248-ე მუხლის მიხედვით, კი სასამართლო მხარეს ვერ
მიაკუთვნებს იმას, რაც მას არ უთხოვია.

27. შესაბამისად, გასაჩივრებული გადაწყვეტილებით დაკისრებული
თანხა ჩათვლილი უნდა იქნას მიუღებელი შემოსავლის ანგარიშში და,
საბოლოოდ, მოპასუხემ აპელანტს $9424,17 - 2430 = 6994,17$ – 7000 ლარი უნდა
აუნაზღაუროს.

კასატორის მოთხოვნა და საფუძვლები:

28. სააპელაციო სასამართლოს განჩინებაზე მოპასუხემ შეიტანა საკასაციო
საჩივარი და მოითხოვა მისი გაუქმება შემდეგი საფუძვლებით:

29. კასატორმა მიიჩნია, რომ სააპელაციო პალატამ არასწორად განმარტა
სსკ-ის 411-ე მუხლი. კანონი პირდაპირ მიუთითებს ვალდებულების ჯეროვნად
შესრულებაზე. მოცემულ შემთხვევაში აღნიშნული ნორმის მოთხოვნა
დაცული იქნებოდა, თუ მოსარჩელე რეალურად გაიღებდა ხარჯებს, მხოლოდ
ამის შემდეგ შეეძლო მას ზიანის ანაზღაურების მოთხოვნა. შესაბამისად,
მოსარჩელის მიერ წარდგენილ მხოლოდ აუდიტორული დასკვნის საფუძველზე
ზიანის ანაზღაურების მოპასუხისათვის დაკისრება არასწორია.

30. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სამოქალაქო საქმეთა პალატის
2018 წლის 4 ოქტომბრის განჩინებით მოპასუხის საკასაციო საჩივარი მიღებულ
იქნა წარმოებაში, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 396-ე მუხლით და ამავე
კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, დასაშვებობის შესამოწმებლად.

ს ა მ ო ტ ი ვ ა ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

31. საკასაციო სასამართლომ, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის შესაბამისად, შეამოწმა საკასაციო საჩივრის დასაშვებობის საკითხი და თვლის, რომ იგი დაუშვებლად უნდა იქნეს მიჩნეული შემდეგ გარემოებათა გამო:

32. სააპელაციო სასამართლომ დაადგინა, რომ ბათუმში, კვარიათის დასახლებაში მდებარე უძრავი ქონება 2015 წლის 15 მაისს ქ. ბათუმის მუნიციპალიტეტმა უსასყიდლო უზუფრუქტით გადასცა სსიპ „ბ-----ს“.

33. 2016 წლის 30 მაისს მხარეებს შორის დაიდო ზემოაღნიშნული ნაკვეთიდან 150 კვ.მ ნაკვეთის იჯარის ხელშეკრულება.

34. ქონება მოსარჩელეს იჯარით უნდა გადასცემოდა 2016 წლის 15 ნოემბრამდე და მას იჯარით აღებულ ტერიტორიაზე უნდა მოეწყო მსუბუქი კონსტრუქციის საზოგადოებრივი კვებისა და გართობის ობიექტი.

35. ხელშეკრულებით დადგენილ ვადაში მოსარჩელემ მოპასუხეს საიჯარო ქირის ნაწილი – 2430 ლარი გადაუხადა, თუმცა მოპასუხემ მას ქონება ვერ გადასცა. აღმოჩნდა, რომ აპელანტის მიერ იჯარით აღებული ტერიტორია მოპასუხესთან დადებული ხელშეკრულების საფუძველზე 2015 წლის 30 ივნისიდან დაკავებული ჰქონდა მესამე პირს და იგი ქონების დაბრუნებაზე უარს აცხადებდა.

36. საქმეში მოსარჩელის მიერ წარმოდგენილი აუდიტორული დასკვნით დგინდება, რომ მოპასუხის მიერ ვალდებულების ჯეროვნად შესრულების შემთხვევაში აპელანტი, სავარაუდოდ, 60 476,2 ლარის მოგებას მიიღებდა.

37. სააპელაციო პალატამ ნაწილობრივ გაიზიარა აუდიტორული დასკვნა და მიუღებელი შემოსავლის სამართლიან და გონივრული ოდენობად ჩათვალა 9424,17 ლარი. პირველი ინსტანციის სასამართლო გადაწყვეტილებით დაკისრებული თანხა ჩათვალა მიუღებელი შემოსავლის ანგარიშში და, საბოლოოდ, მოპასუხემ აპელანტს $(9424,17 - 2430 = 6994,17)$ 7000 ლარის ანაზღაურება დააკისრა.

38. წარმოდგენილი საკასაციო საჩივრით კასატორმა მიიჩნია, რომ სააპელაციო სასამართლომ არასწორად განმარტა სსკ-ის 411-ე მუხლის დანაწესი და არ გაითვალისწინა, რომ მოსარჩელეს მოგების მისაღებად რაიმე თანხა არ გაუღია. სხვაგვარად ზიანის ანაზღაურების შესაძლებლობას კი მითითებული ნორმა გამორიცხავდა.

39. საკასაციო სასამართლო განმარტავს, რომ სამოქალაქო საპროცესო კოდექსი გარკვეულ შეზღუდვებს აწესებს საკასაციო საჩივრის დასაშვებობასთან დაკავშირებით, კერძოდ, 391-ე მუხლის მეხუთე ნაწილის შესაბამისად, საკასაციო საჩივარი ქონებრივ ან არაქონებრივ დავაზე დასაშვებია, თუ კასატორი დაასაბუთებს, რომ: ა) საქმე მოიცავს სამართლებრივ პრობლემას, რომლის გადაწყვეტაც ხელს შეუწყობს სამართლის განვითარებას და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბებას; ბ) საქართველოს უზენაეს სასამართლოს მანამდე მსგავს სამართლებრივ საკითხზე გადაწყვეტილება არ მიუღია; გ) საკასაციო საჩივრის განხილვის შედეგად

მოცემულ საქმეზე სავარაუდოა მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება; დ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება განსხვავდება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე საქართველოს უზენაესი სასამართლოს მანამდე არსებული პრაქტიკისაგან; ე) სააპელაციო სასამართლომ საქმე განიხილა მატერიალური ან/და საპროცესო სამართლის ნორმების მნიშვნელოვანი დარღვევით, რასაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე; ვ) სააპელაციო სასამართლოს გადაწყვეტილება ეწინააღმდეგება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციას და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალს; ზ) გასაჩივრებულია სააპელაციო სასამართლოს მეორე დაუსწრებელი გადაწყვეტილება ან განჩინება დაუსწრებელი გადაწყვეტილების უცვლელად დატოვების თაობაზე.

40. საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი არ არის დასაშვები სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლით გათვალისწინებული არც ერთი ზემოთ მითითებული საფუძვლით.

41. საკასაციო საჩივარში მითითებული პრეტენზიებიდან საკასაციო პალატა ყურადღებას გაამახვილებს მხოლოდ იმ პრეტენზიებზე, რომლებიც მოცემული დავის გადასაწყვეტად სამართლებრივად მნიშვნელოვანია. ამასთან, ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის მე-6 მუხლის პირველი პარაგრაფი ავალდებულებს სასამართლოს, დაასაბუთოს თავისი გადაწყვეტილება, რაც არ უნდა იქნეს გაგებული თითოეულ არგუმენტზე დეტალური პასუხის გაცემად.

42. სსკ-ის 411-ე მუხლის თანახმად, ზიანი უნდა ანაზღაურდეს არა მხოლოდ ფაქტობრივად დამდგარი ქონებრივი დანაკლისისთვის, არამედ მიუღებელი შემოსავლისთვისაც. მიუღებლად ითვლება შემოსავალი, რომელიც არ მიუღია პირს და რომელსაც იგი მიიღებდა, ვალდებულება ჯეროვნად რომ შესრულებულიყო.

43. საკასაციო პალატა აღნიშნავს, რომ სსკ-ის 411-ე მუხლის ამოსავალი დებულება სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ ანაზღაურებას ექვემდებარება მიუღებელი შემოსავალი, ანუ ანაცდური მოგება (*lucrum cessans*) (**შდრ: საქმე №ას-929-869-2017, 27 დეკემბერი, 2017 წელი**). სხვა სამოქალაქო საქმეში საკასაციო პალატამ განმარტა სსკ-ის 411-ე მუხლის შინაარსში ნაგულისხმევი ზიანის ანაზღაურებაზე ვალდებულების არსი (**შდრ: სუსგ №ას-406-383-2014, 17 აპრილი, 2015წ.**) და აღნიშნა, რომ დასახელებული ნორმა მხოლოდ იმ შემოსავლის ანაზღაურების ვალდებულებას აკისრებს ხელშემკვრელ მხარეს, რომელიც ობიექტური მოცემულობითაა ნაკარნახევი და არა კრედიტორის სუბიექტური შეფასებით. მიუღებელი შემოსავალი ეს არის ანაცდენი სარგებელი (მოგება), რომელიც არ გულისხმობს ერთობლივ შემოსავალს, ყოველგვარი ხარჯების გამოქვითვების გარეშე და რომელსაც დაზარალებული ობიექტურად მიიღებდა სამოქალაქო ბრუნვის ნორმალური განვითარების შედეგად (**იხ., სუსგ, №ას-218-210-2013, 10 მარტი, 2014წ.**). მიუღებელი

შემოსავალი თავისი ბუნებით გულისხმობს „წმინდა ეკონომიკურ დანაკარგს“ (pure economic loss), რომელიც ხელშეკრულების მხარემ განიცადა და რომელსაც ადგილი არ ექნებოდა, ხელშეკრულება რომ ჯეროვნად შესრულებულიყო (**იხ., სუსგ №ას-459-438-2015, 07 ოქტომბერი, 2015 წელი**). იმისათვის, რომ შემოსავალი მიუღებლად ჩაითვალოს, მას პირდაპირი და უშუალო კავშირი უნდა ჰქონდეს მოვალის მიერ ვალდებულების დარღვევასთან. პირდაპირ კავშირში იგულისხმება მოვლენების, მოქმედებისა და დამდგარი შედეგის ის ლოგიკური ბმა, რომელიც არ ტოვებს შემოსავლის მიღების რეალურ შესაძლებლობასთან დაკავშირებული ეჭვის საფუძველს. მიუღებელი შემოსავლის ანაზღაურების საკითხის გადაწყვეტისას, ზიანის ანაზღაურება უნდა განისაზღვროს მხოლოდ ობიექტური კრიტერიუმებით ისე, რომ ამას არ მოჰყვეს დაზარალებულის უსაფუძვლო გამდიდრება (**იხ., სუს-ის 2011 წლის 24 ოქტომბრის განჩინება საქმეზე №ას-307-291-2011წ.**).

44. ამდენად, მიუღებელი შემოსავალი არის სარგებელი, რომელიც შეიძლება დამდგარიყო სამოქალაქო ბრუნვის ნორმალური განვითარების შედეგად (სუსგ 20.07.2001წ. საქმე №3კ/629-01). მიუღებელი შემოსავალი წარმოადგენს სავარაუდო შემოსავალს, რომელიც შეიძლება დამდგარიყო სამოქალაქო ბრუნვის ნორმალური განვითარების შემთხვევაში. ესაა ანაცდური მოგება, რომლის ანაზღაურებაც მოსარჩელის განსაკუთრებულ კომერციულ ინტერესში შედის, ვინაიდან კომერციულ ბრუნვაში მისი ინტერესი შემოსავლის მიღებისკენაა მიმართული (30.03.2007წ. საქმე №№ას-509-893-06).

45. საკასაციო პალატა განმარტავს, რომ, უზენაესი სასამართლოს მიერ დამკვიდრებული სტაბილური პრაქტიკის შესაბამისად, ზოგადი პრინციპის თანახმად, განსახილველი კატეგორიის დავაში, მოსარჩელეს ეკისრება როგორც ფაქტების მითითების, ასევე მათი დამტკიცების ტვირთი. შესაბამისად, მოცემულ შემთხვევაში, მოსარჩელეს უნდა მიეთითებინა და დაემტკიცებინა, რომ მოპასუხის ქმედება იყო არამართლობითი, ამ ქმედებამ გამოიწვია ზიანი, მოპასუხის ქმედებასა და დამდგარ ზიანს შორის არსებობს მიზეზობრივი კავშირი, ასევე ის თუ რას შეადგენს ზიანის ოდენობა. ამასთან, ვინაიდან მოსარჩელე ითხოვს ზიანის ანაზღაურებას მიუღებელი შემოსავლის სახით, მოსარჩელეს იმგვარი მტკიცებულებები უნდა წარედგინა, რომელიც შექმნიდა ობიექტურ სურათს ასეთი შემოსავლების მიღებასთან დაკავშირებით.

46. ამავდროულად, სამოქალაქო სამართალწარმოება აგებულია მხარეთა შეჯიბრებითობის პრინციპზე. სსსკ-ის მე-4 მუხლის პირველი ნაწილის თანახმად, სამართალწარმოება მიმდინარეობს შეჯიბრებითობის საფუძველზე. მხარეები სარგებლობენ თანაბარი უფლებებითა და შესაძლებლობებით, დაასაბუთონ თავიანთი მოთხოვნები, უარყონ ან გააქარწყლონ მეორე მხარის მიერ წამოყენებული მოთხოვნები, მოსაზრებები თუ მტკიცებულებები. მხარეები თვითონვე განსაზღვრავენ, თუ რომელი ფაქტები უნდა დაედოს საფუძვლად მათ მოთხოვნებს ან რომელი მტკიცებულებებით უნდა იქნეს დადასტურებული ეს ფაქტები. ამავე კოდექსის 102-ე მუხლის პირველი და

მეორე ნაწილების მიხედვით, თითოეულმა მხარემ უნდა დაამტკიცოს გარემოებანი, რომლებზედაც იგი ამყარებს თავის მოთხოვნებსა და შესაგებელს. ამ გარემოებათა დამტკიცება შეიძლება თვით მხარეთა (მესამე პირთა) ახსნა-განმარტებით, მოწმეთა ჩვენებით, ფაქტების კონსტატაციის მასალებით, წერილობითი თუ ნივთიერი მტკიცებულებებითა და ექსპერტთა დასკვნებით.

47. დასახელებული ნორმების თანახმად, სამოქალაქო პროცესში მხარეები ვალდებული არიან, სათანადო მტკიცებულებების წარდგენის გზით დაადასტურონ მათი პოზიციის გასამყარებლად მითითებული გარემოებების არსებობა. კანონით გათვალისწინებული შემთხვევების გარდა, რომელიც ადგენს მხარეთა შორის მტკიცების ტვირთის განაწილების სპეციფიკურ წესს, მოსარჩელეს ევალება სასარჩელო განცხადებაში ასახული ფაქტების მტკიცება, ხოლო მოპასუხე მოვალეა, სარჩელისაგან თავდაცვის მიზნით, ქმედითად უარყოს მოსარჩელის არგუმენტები, წარადგინოს იმგვარი მტკიცებულებები, რომლებიც გააქარწყლებს მოსარჩელის მიერ დასახელებულ ფაქტებს. წინააღმდეგ შემთხვევაში მხოლოდ მოპასუხის ზეპირი განმარტება მოსარჩელის პოზიციას ვერ გადაწონის და მხარისათვის არახელსაყრელ მატერიალურ-სამართლებრივ შედეგს გამოიწვევს.

48. სსსკ-ის 105-ე მუხლი ადგენს სასამართლოს მხრიდან მხარეთა მიერ მითითებული გარემოებების შეფასების პირობებს, კერძოდ, სასამართლოსათვის არავითარ მტკიცებულებას არა აქვს წინასწარ დადგენილი ძალა. სასამართლო აფასებს მტკიცებულებებს თავისი შინაგანი რწმენით, რომელიც უნდა ემყარებოდეს მათ ყოველმხრივ, სრულ და ობიექტურ განხილვას, რის შედეგადაც მას გამოაქვს დასკვნა საქმისათვის მნიშვნელობის მქონე გარემოებების არსებობის ან არარსებობის შესახებ. მოსაზრებები, რომლებიც საფუძვლად უდევს სასამართლოს შინაგან რწმენას, უნდა აისახოს გადაწყვეტილებაში.

49. ამდენად, სადავო გარემოებების დადგენისას სასამართლო იმსჯელებს საქმეში წარმოდგენილ მხარეთა განმარტებებზე, წერილობითი დოკუმენტებსა და სხვა მტკიცებულებებზე ერთობლიობაში, რისი ურთიერთშეჯერებით გადაწყვეტს, სარწმუნოდ მიიჩნიოს თუ არა ამა თუ იმ ფაქტის არსებობა (სუსგ 6.06.2017წ. საქმე №ას-584-543-2017).

50. საკასაციო სასამართლო მიუთითებს, რომ განსახილველ საქმეზე მოსარჩელემ მიუღებელი შემოსავლის მოთხოვნა დააფუძნა იმ გარემოებაზე, რომ მოპასუხემ მხარეთა შორის დადებული იჯარის ხელშეკრულების პირობები არ შეასრულა, მოსარჩელის მიერ ფულადი ვალდებულების შესრულების მიუხედავად, მას იჯარის საგანი არ გადასცა. იჯარის ხელშეკრულების დადების მიზანს წარმოადგენდა საიჯარო ნაკვეთზე კომერციული ობიექტის მოწყობა და, შესაბამისად, მოგების მიღება. მოპასუხის მხრიდან ზემოაღნიშნული ვალდებულების შეუსრულებლობის გამო, მოსარჩელეს ამგვარი შესაძლებლობა არ მიეცა და მან განიცადა ზიანი მიუღებელი შემოსავლის სახით.

51. მოსარჩელემ საკუთარი მტკიცების ტვირთის ფარგლებში წარმოადგინა აუდიტორის დასკვნა, რომლითაც მითითებულია ზიანის ის ოდენობა, რასაც მხარე სასარჩელო განცხადებით ითხოვდა.

52. საპასუხოდ მოპასუხეს ზემოთ დასახელებული მტკიცებულების გასაქარწყლებლად არანაირი მტკიცებულება სასამართლოსათვის არ წარუდგენია. მოპასუხე შემოიფარგლა იმაზე მითითებით, რომ სსკ-ის 411-ე მუხლის საფუძველზე ზიანის ანაზღაურების ვალდებულების წარმოშობისათვის საჭირო იყო, მოსარჩელეს რეალურად გაეღო ის დანახარჯები, რასაც სარჩელი ეფუძნება. საკასაციო პალატა ვერ გაიზიარებს კასატორის აღნიშნულ მსჯელობას უსაფუძვლობის გამო.

53. საქართველოს უზენაესი სასამართლოს სტაბილური პრაქტიკის შესაბამისად, სსკ-ის 411-ე მუხლით გათვალისწინებული მიუღებელი შემოსავლის სახით მხარისათვის მიყენებული ზიანის სამართლებრივი ბუნების ზემოთ მოყვანილი განმარტებების საფუძველზე საკასაციო სასამართლო მიიჩნევს, რომ კასატორს გასაჩივრებული გადაწყვეტილების იურიდიული დასაბუთების, კერძოდ, 411-ე მუხლის განმარტების, საწინააღმდეგოდ დასაშვები და დასაბუთებული საკასაციო პრეტენზია არ წარმოუდგენია.

54. ამდენად, საკასაციო სასამართლო იზიარებს სააპელაციო პალატის მოსაზრებას, რომ მოსარჩელეს მიადგა მატერიალური ზიანი მიუღებელი შემოსავლის სახით, რაც, სსკ-ის 412-ე მუხლის თანახმად (ანაზღაურებას ექვემდებარება მხოლოდ ის ზიანი, რომელიც მოვალისათვის წინასწარ იყო სავარაუდო და წარმოადგენს ზიანის გამომწვევი მოქმედების უშუალო შედეგს), გონივრული განსჯის ფარგლებში სავარაუდო იყო მოპასუხისათვის იმ პირობებში, როდესაც ამ უკანასკნელმა არ განახორციელა საპასუხო შესრულება მოსარჩელის მხრიდან თანხის გადახდის შემდეგ და არ გადასცა საიჯარო ფართი მოსარჩელის კომერციული მიზნების განსახორციელებლად.

55. სააპელაციო სასამართლოს მიერ საქმე არ არის განხილული მნიშვნელოვანი მატერიალური ან/და საპროცესო დარღვევებით, ვერც კასატორი მიუთითებს რაიმე ისეთ დარღვევაზე, რომელსაც შეეძლო არსებითად ემოქმედა საქმის განხილვის შედეგზე, რის გამოც საკასაციო საჩივარს არა აქვს წარმატების პერსპექტივა.

56. კასატორმა ვერ დაასაბუთა, რომ სააპელაციო სასამართლოს მიერ მიღებული გადაწყვეტილება მსგავს სამართლებრივ საკითხზე ადამიანის უფლებათა და ძირითად თავისუფლებათა დაცვის კონვენციასთან და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს პრეცედენტულ სამართალთან წინააღმდეგობაში მოდის.

57. ამასთან, საკასაციო საჩივრის განხილვისა და საკასაციო სასამართლოს ახალი გადაწყვეტილების მიღების საჭიროება არ არსებობს არც სამართლის განვითარებისა და ერთგვაროვანი სასამართლო პრაქტიკის ჩამოყალიბების აუცილებლობის თვალსაზრისით და არც იმ საფუძველით, რომ საკასაციო სასამართლოს მსგავს საკითხზე ჯერ არ უმსჯელია და გადაწყვეტილება არ

მიუღია. შესაბამისად, მოცემულ საქმეზე არ არსებობს ვარაუდი, რომ საკასაციო საჩივრის განხილვის შემთხვევაში მოსალოდნელია საქართველოს უზენაესი სასამართლოს უკვე არსებული პრაქტიკისაგან განსხვავებული გადაწყვეტილების მიღება.

58. ამავედროულად, გასაჩივრებული გადაწყვეტილება არ განსხვავდება საკასაციო სასამართლოს მიერ დადგენილი პრაქტიკისაგან.

59. ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე მუხლის საფუძველზე, საკასაციო სასამართლო არ არის უფლებამოსილი, დაუშვას წარმოდგენილი საკასაციო საჩივარი, რის გამოც მას უარი უნდა ეთქვას განხილვაზე.

60. სსსკ-ის 401-ე მუხლის მეოთხე ნაწილის თანახმად, საკასაციო საჩივრის დაუშვებლად ცნობის შემთხვევაში პირს დაუბრუნდება მის მიერ გადახდილი სახელმწიფო ბაჟის 70 პროცენტი. ამდენად, საკასაციო პალატა თვლის, რომ კასატორს უნდა დაუბრუნდეს სახელმწიფო ბაჟის სახით მის მიერ 2018 წლის 17 სექტემბერს გადახდილი 388,50 ლარის 70% – 271,95 ლარი.

ს ა რ ე ზ ო ლ უ ც ი ო ნ ა წ ი ლ ი:

საკასაციო სასამართლომ იხელმძღვანელა საქართველოს სამოქალაქო საპროცესო კოდექსის 391-ე, 401-ე მუხლებით და

და ა დ გ ი ნ ა:

1. სსიპ „ბ-----ის“ საკასაციო საჩივარი დარჩეს განუხილველად დაუშვებლობის გამო.

2. კასატორ სსიპ „ბ-----ს“ (საიდენტიფიკაციო კოდი №-----) სახელმწიფო ბიუჯეტიდან (ქ.თბილისი, „სახელმწიფო ხაზინა“, ბანკის კოდი TRESGE22, მიმღების ანგარიშის №200122900, სახაზინო კოდი 300773150) დაუბრუნდეს სახელმწიფო ბაჟის სახით მის მიერ 2018 წლის 17 სექტემბერს გადახდილი 388,50 ლარის 70% – 271,95 ლარი.

3. საკასაციო სასამართლოს განჩინება საბოლოოა და არ გასაჩივრდება.

თავმჯდომარე

ზ. ძლიერიშვილი

მოსამართლეები:

ბ. ალავიძე

ე. გასიტაშვილი